

Kooskõlastustabel

Sisukord

Haridus- ja Teadusministeerium.....	2
Rahandusministeerium	3
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit.....	3
Eesti Kaubandus- Tööstuskoda	5
Siseministeerium	Error! Bookmark not defined.
Lastekaitse Liit	6
Eesti Linnade ja Valdade Liit	6
Justiits- ja Digiministeerium.....	6
Kultuuriministeerium	7
Häirekeskus	7
Eesti Puuetega Inimeste Koda	7
Eesti Pimedate Liit	11

Nr	Esitaja ja ettepaneku/märkuse sisu	Arvestamine	Põhjendus/selgitus
	Haridus- ja Teadusministeerium		
1.	Eelnõu kooskõlastamine märkustega (Toodete ja teenuste ligipääsetavuse seaduse muutmise seaduse eelnõu). Esitasite Haridus- ja Teadusministeeriumile kooskõlastamiseks toodete ja teenuste ligipääsetavuse seaduse muutmise seaduse eelnõu. Haridus- ja Teadusministeerium kooskõlastab eelnõu märkusega. HTM-i peamine märkus puudutab eelnõu punktiga 6 kavandatavat muudatust, millega lükatakse hädaabiühendusele ligipääsetavusnõuete kohaldamise tähtaeg edasi 28. juunini 2027. Seletuskirja kohaselt on tähtaja pikendamise põhjuseks asjaolu, et hädaabiteenuse ligipääsetavuse rakendamiseks vajalik tehniline valmisolek ei ole veel kujunenud ning lahenduste rakendamine sõltub osaliselt kolmandatest isikutest, sealhulgas seadmetootjatest ja sideettevõtjatest. HTM leiab, et seletuskirjas esitatud põhjendused ei ole piisavad, et hinnata tähtaja pikendamise vajalikkust, õigustatust ja proportsionaalsust. Samuti ei nähtu seletuskirjast, millel põhineb eeldus, et vajalik tehniline valmisolek tekib hiljemalt 2027. aastaks, ega seda, milliste meetmetega tagatakse nõuete rakendamine pikendatud tähtaja lõpuks. Detailsem ülevaade, kuidas vajaliku võimekuse loomist on seni juhitud, kuhu jõutud ja millised takistused milliseks ajaks tuleb ületada, oleksid äärmiselt vajalikud. Ligipääsetava hädaabiteenuse kasutuselevõtu edasilükkamine mõjutab otseselt neid isikuid, kelle jaoks alternatiivsed suhtluskanalid on abi kutsumisel hädavajalikud. Seletuskirjas on märgitud, et ligipääsetava hädaabi lahendused on vajalikud muu hulgas kurtidele, vaegkuuljatele, nägemispuudega inimestele, liitpuudega inimestele ning teistele erivajadustega	Arvestatud	Ettepanek arvestatud. Seletuskirja on täiendatud ülevaatega hädaabiühenduse ligipääsetavuse tagamiseks tehtud ja kavandatavatest tegevustest.

	inimestele. Samuti võivad reaalajas tekstisuhtlus ja muud alternatiivsed suhtluskanalid olla hädaolukorras ligipääsetavamad ka lastele ja noortele. HTM leiab, et olukorras, kus kavandatud muudatus plaanib lükata edasi hädaabiteenuse ligipääsetavuse parandamiseks ette nähtud lahenduste rakendamise, peab seletuskiri sisaldama oluliselt põhjalikumat analüüsi. Tegemist on seletuskirjas toodud sihtrühma jaoks sõna otseses mõttes elutähtsa teenuse ligipääsuga. Eeltoodust tulenevalt palume seletuskirjas esitada täiendav analüüs, millest nähtuksid kavandatava tähtaja pikendamise konkreetset põhjused, tehnilised ja organisatsioonilised takistused, mis ei võimaldanud nõudeid tähtjaks rakendada, ning põhjendused, millele tugineb eeldus, et vajalik valmisolek saavutatakse hiljemalt 28. juuniks 2027. Samuti palume kirjeldada meetmeid ja tegevuskava, millega tagatakse ligipääsetavusnõuete tegelik rakendamine pikendatud tähtaja lõpuks.		
	Rahandusministeerium		
1.	Kooskõlastatud EIS-is.	Teadmiseks võetud.	-
	Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit		
1.	ITL toetab hädaabiteenuse ligipääsetavuse nõuete rakendamise tähtaja pikendamist kuni 28.06.2027. Samuti toetame direktiivi ülevõtmisel tekkinud tõlke- ja keelevigade korrigeerimist, mis muudab sätted ja nende sisu selgemaks.	Teadmiseks võetud	-
2.	Samas ei saa me nõustuda eelnõu seletuskirjas tooduga täies ulatuses ja seetõttu teeme ettepaneku täpsustada seletuskirja leheküljel 5 kirjas olevaid põhjendusi, mis puudutavad eelnõu	Arvestatud	Ettepanek arvestatud. Seletuskirja on täiendatud Siseministeeriumi poolt ning Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu sõnastusettepanekud on arvesse võetud.

punktiga 6 toodete ja teenuste ligipääsetavuse seaduse § 22 täiendamist lõikega 6. Praegune sõnastus, mille kohaselt ei olnud ligipääsetava hädaabiteenuse rakendamiseks valmis „telefonitootjad, sideettevõtjad“, võib jätta eksliku mulje, nagu oleks rakendamise viivitus olnud tingitud konkreetsete turuosaliste tegevusest või tegevusetusest. Samuti ei pea me õnnestunuks sõnastust, mille kohaselt on probleemi põhjuseks „kolmandad osapooled, kes pole ka otseselt midagi valesti teinud“. Teeme ettepaneku viia seletuskirja lk 5 põhjendused kooskõlla seletuskirja lk 6 toodud selgitusega, mille kohaselt „112 ligipääsetavuse lahenduste arendamine ja kasutuselevõtt eeldab ühtset rakendamist koos teiste Euroopa riikide, tootjate ja teenuseosutajatega“. Meie hinnangul kirjeldab see täpsemalt muudatuse tegelikku eesmärki ning põhjendab rakendamistähtaaja pikendamist tehnoloogilise ülemineku ja koordineerimisvajadusega, mitte üksikute turuosaliste väidetava mittevalmisolekuga. Õigusselguse huvides palume seletuskirjas vältida selliseid sõnastusi, mis võivad jätta mulje konkreetsete turuosaliste kohustuste rikkumisest olukorras, kus eelnõu kohaselt tuleneb tähtaaja pikendamise vajadus objektiivsetest tehnilistest ja rakenduslikest asjaoludest ning regulatsiooni aluseks olev direktiiv võimaldab liikmesriikidel kohaldada hädaabiteenusele üleminekutähtaega kuni 28.06.2027. Seetõttu teeme ettepaneku asendada seletuskirja lk 5 viited konkreetsete turuosaliste ebapiisavale valmisolekule neutraalsema sõnastusega ning ühtlustada põhjendus seletuskirja hilisemas osas (seletuskirja lk 6 viimane lõik) toodud selgitusega, mille kohaselt 112 ligipääsetavuse lahenduste arendamine ja kasutuselevõtt eeldab ühtset rakendamist koos teiste Euroopa riikide, tootjate ja teenuseosutajatega.		
---	--	--

	ITL-i ettepanek eelnõu punktiga 6 LPS §-i 22 lisatava lg 6 selgituseks (seletuskirja lk 5 alguses oleva lõik) sõnastuseks on järgmine: <i>„Üldiselt peavad teenused vastama LPS-i nõuetele 28. juunist 2025, aga hädaabiteenusele on direktiiviga lubatud sätestada hilisem rakendamise kuupäev aastal 2027. EAA art 31 lõige 3 lubab liikmesriikidel otsustada kohaldada meetmeid seoses art 4 lõikes 8 sätestatud kohustustega hiljemalt 28. juunist 2027. Eesti ei rakendanud LPS-i kehtestamise ajal hädaabiteenusele pikemat tähtaega, mistõttu hädaabiteenusele hakkasid kehtima ligipääsetavuse nõuded juba 28. juunil 2025. Eestis on ligipääsetavat hädaabiteenust ette valmistatud juba aastaid, kuid 2025. aastal selgus, et tehnoloogiline üleminek (sh et oleks võimalikult palju lõppseadmeid, mis juba toetaksid vajalikke tehnilisi lahendusi) vajab rohkem aega, mistõttu ei olnud võimalik 2025. aastaks ligipääsetava hädaabiühenduse tehnilisi arendusi lõpuni viia. Seetõttu on Eestis hädaabiteenus hetkel LPS-iga vastuolus. On võimalik, et kaebuste korral peab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet seda rikkumist menetlema hakkama, mis ei ole mõistlik, arvestades, et ligipääsetavuse nõuete täielik täitmine ei ole veel tehnoloogilise ülemineku tõttu võimalik. Kokkuvõttes on mõistlik seadusesse lisada direktiiviga lubatud rakendustähtaja pikendamine, et anda vajalik aeg nõuete täielikuks rakendamiseks, sh teiste riikide ja osapooltega sama ajakava alusel.“</i> Loodame, et leiate võimaluse eelnõu seletuskirja muuta vastavalt eeltoodud ettepanekutele.		
	Eesti Kaubandus- Tööstuskoda		
1.	Suur tänu, et kaasasite Kaubandus-Tööstuskoda seoses toodete ja teenuste ligipääsetavuse seaduse muutmise seaduse	Teadmiseks võetud	-

	eelnõuga. Oleme eelnõu sisuga tutvunud, kuid meil ei ole praegu täiendavaid kommentaare ja ettepanekuid eelnõu kohta.		
	Lastekaitse Liit		
1.	MTÜ Lastekaitse Liit tänab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumit võimaluse eest eelnõule arvamust avaldada ning tunnustame, et eelnõu koostamisel ja mõjude hindamisel on eraldi sihtrühmana välja toodud lapsed. Ligipääsetavus on oluline lapse õiguste küsimus ning toetab laste võrdseid võimalusi, iseseisvat toimetulekut ja osalemist ühiskonnaelus. Samas peame kahetsusväärseks, et hädaabiühenduse ligipääsetavusnõuete rakendamine lükkub edasi kuni 2027. aastani. Mõistame seletuskirjas toodud põhjendusi, kuid sellest hoolimata tähendab muudatus, et ligipääsetavaid suhtluslahendusi vajavate inimeste jaoks lükkuvad olulised ja potentsiaalselt elupäästvad lahendused edasi. Loodame, et üleminekuaega kasutatakse vajalike arenduste lõpuleviimiseks võimalikult tõhusalt ning ligipääsetav hädaabiteenus valmib esimesel võimalusel. Lastekaitse Liit on tänulik kaasamise eest ja oleme valmis ka edaspidi panustama.	Teadmiseks võetud	Teadmiseks võetus, lisaks on seletuskirja Siseministeeriumi poolt hädaabiühenduse ligipääsetavuse teemal täiendatud.
	Eesti Linnade ja Valdade Liit		
1.	Kooskõlastatud EIS-is.	Teadmiseks võetud	-
	Justiits- ja Digiministeerium		

1.	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on saatnud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks toodete ja teenuste ligipääsetavuse seaduse muutmise seaduse eelnõu. Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu. Palume arvestada käesoleva kirja lisas esitatud seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ja märkustega eelnõu mõju kohta. Vastavalt Vabariigi Valitsuse relemendi § 6 lõikele 5 palume eelnõu esitada Justiits- ja Digiministeeriumile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja vajaduse korral eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.	Arvestatud	Seletuskirja on täiendatud ja normitehnilised märkused korrigeeritud. Eemaldasime punkt 3 eelnõust, et muudatuse vajadust veel analüüsida, et lõplik sõnastus vastaks täpselt direktiivi mõttele. Mõjuanalüüsi lisasime LPS kohaldamisala info. Seletuskirjast eemaldasime viited ministri määrustele, mille menetlemine ei ole selle eelnõu menetlusega seotud.
	Kultuuriministeerium		
1.	Kooskõlastatud EIS-is.	Teadmiseks võetud	-
	Häirekeskus		
1.	Täname esitatud eelnõu eest, Häirekeskusel puuduvad eelnõu osas märkused.	Teadmiseks võetud	-
	Eesti Puuetega Inimeste Koda		
1.	Eesti Puuetega Inimeste Koda pöördumine seoses toodete ja teenuste ligipääsetavuse seaduse muudatusega Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoda) on sõltumatu ja professionaalne puude ja krooniliste haiguste valdkonna poliitika ning ühiskonna arvamuse kujundaja, koondades katusorganisatsioonina enam kui 50 ühingut ja liitu üle Eesti.	Arvestatud	Seletuskirja on täiendatud võimalike piiripealsete ettevõtjate ülevaatega, kuid rõhutame, et tegemist on üsna spekulatiivse tulemusega, kuna ettevõtete tegelikke seoseid LPS-is mainitud toodete ja teenustega ei ole teada. Hõlmasime pigem rohkem, kui vähem valdkondi, milles vähegi seos olla võib.

	Meie missiooniks on puudega inimeste ja krooniliste haigete elukvaliteedi, ühiskonda kaasatuse ning eneseteostuse võimaluste tõstmine läbi huvikaitse ja koostöö. Eelnõu seletuskirjast selgub, et muutuvad osa piiripealsed ettevõtted mikroettevõtjateks, kes ei pea nõudeid järgima. Selles osas soovime mõjuanalüüsi tulemustega tutvuda.		
2.	Tervitame tõlkevea parandamist seaduses, kus ettevõtte peab vastutama kolmandatele osapooltele jagatud sisu eest vastutust võtma.	Teadmiseks võetud	-
3.	Samas kahjuks selgub eelnõust, et hädaabiühenduse ligipääsetavuse tagamist lükatakse 28. juunilt 2025 edasi 28. juunile 2027, mis tähendab, et elupäästvad lahendused lükkuvad kahe aasta võrra edasi, mis võib üksikjuhtudel kaasa tuua kriitilisi ja traagilisi tagajärgi. Puuetega inimeste organisatsioonide ootused ligipääsetava hädaabikõne 112 reaalsuseks saamisel olid suured. Käesolev muudatus mõjutab muuhulgas nägemis- ja kuulmispuudega, insuldi ja afaasiaga ning psüühilise erivajadusega inimesi. Kuna eelnõust ega seletuskirjast ei selgu ligipääsetava hädaabiühenduse rakendamise üksikasjalik tegevuskava, palume vastata järgmistele küsimustele: - millised lahendused peavad valmima, milline on tegevuste ja lahenduste valmimise täpne ajaraam; - millised on vahe-eesmärgid aastatel 2026–2027 ning, - kuidas kaasatakse lahenduste väljatöötamisse ja testimisse puudega inimesed ja esindusorganisatsioonid?	Arvestatud	Ettepanek arvestatud. Seletuskirja on Siseministeeriumi poolt täiendatud ülevaatega kavandatavatest lahendustest, nende arendusetappidest ning asjaomaste huvirühmade kaasamisest.
4.	Leiame, et eelnõu seletuskiri põhjendab probleemistikku, kuid juhime tähelepanu, et enne eelnõu avalikustamist liikus teave kavandatava tähtaja edasilükkamise kohta peamiselt mitteametlikes suhtlusringides. Ametlikku teavet, mida EPIKoda oleks saanud oma võrgustikule edastada, meile ei saadetud. Palume edaspidi teavitada kõiki asjaomaseid osalisi,	Arvestatud	Ettepanek arvestatud. Tagasiside on arvesse võetud ning edaspidi pööratakse suuremat tähelepanu asjaomaste osaliste õigeaegsele teavitamisele ametlike suhtluskanalite kaudu.

	sealhulgas teemakohastes töötubades osalenud organisatsioone, aegsasti ja ametlike suhtluskanalite kaudu.		
5.	Seletuskirjas nimetatakse videokõnesid ning inglise ja vene keele tõlget, kuid ei öelda selgelt, kuidas tagatakse eesti viipekeelse teenuse kättesaadavus või alternatiivid. Videokõne iseenesest ei muuda teenust kurdile inimesele ligipääsetavaks, kui kõne vastuvõtja ei valda eesti viipekeelt või ei ole viipekeeletõlgi teenus ei ole kättesaadav. Nimetatud teemale on oluline lahendus leida. EPIKoja ettepanekutega juhime tähelepanu vajadusele:	Arvestatud	Ettepanek arvestatud. Seletuskirja on Siseministeeriumi poolt täiendatud selgitustega reaalaraja tekstiedastuse kasutuselevõtu kohta, mis pakub alternatiivi häälkõnele. Kuigi tegemist ei ole viipekeele kasutajate jaoks ideaalse lahendusega, on see oluline samm ligipääsetavama hädaabiühenduse suunas. Häirekeskus kaasab puuetega inimeste esindusorganisatsioone lahenduse testimisse pärast tehniliste katsetuste edukat läbimist, et hinnata selle praktilist kasutatavust ning kaardistada edasised vajadused ja arenguvõimalused.
6.	1) Leida võimalused esmatasanditöötajate koolitamiseks, et ka Häirekesksuses oleks inimesi, kes oskavad eesti viipekeelt suhtlustasemel. Riiklik kaugtõlketeenus ei kata viipekeelest eesti keelde tõlkimise vajadust ööpäevaringselt ning viipekeelne kurt peab eriolukorras sageli lootma teiste inimeste abile, mis ei taga iseseisvat ja võrdset ligipääsetavust hädaabiteenusele. Hea näitena võib tuua eesti viipekeelt valdava ämmaemanda, kelle olemasolu on märkimisväärselt parandanud kurtide naiste ligipääsu vajalikule tervishoiuteenusele. Samas ei saa hädaabiühenduse ligipääsetavus sõltuda üksikutest viipekeelt valdavatest töötajatest, vaid vajalik on süsteemne ja ööpäevaringselt toimiv lahendus.	Selgitatud	Täname tähelepanu juhtimast viipekeelse hädaabiteenuse kättesaadavusele. Uue põlvkonna 112 hanke esimeses etapis analüüsisime teemat koostöös Eesti Kurtide Liiduga. Analüüsi käigus selgus, et videokõne üksi ei taga viipekeelsetele inimestele ligipääsetavust, kui puudub viipekeelt valdav päästekorraldaja või ööpäevaringne tõlketeenus. Samas ei ole Eesti Kurtide Liidu hinnangul Eestis lähiaastatel võimalik tagada sellist võimekust piisava arvu viipekeeletõlkide puudumise tõttu. Lisaks tõi liit välja, et hädaolukordades sobiva viipekeelataseme saavutamine nõuab rääkijalt lisaks õppimisele ka mitut aastat praktikat, mida on keeruline päästekorraldajatele koolituse kaudu edasi anda. Ka selgus analüüsist, et viipekeele tõlke tehnoloogilised lahendused on arendusjärgus, ent

			ekspertide hinnangul ei ole need lähiaastatel hädaabisuhtluses kasutamiseks piisavalt küpsed. Seega on teema tõstatamine õigustatud, ent sobivaima lahenduse leidmine kompleksne. Häirekeskus kaasab puuetega inimeste esindusorganisatsioone reaalse tekstiedastuse testimisse, kui tehnilised testimised on õnnestunud. Nende testimiste käigus saame ühiselt hinnata, millised on parimad lahendused olemasoleva võimekuse juures, et toetada viipekeelet kasutajaid, ning kuidas liikuda ligipääsetavamale hädaabiühendusele ka viipekeelet kasutajate jaoks.
7.	Arvestada tuleb, et tõlketeenuse pakkumiseks on vajalik riigi tasandil viipekeeletõlkide kõrgetasemeõppes koolitamise jätkamine esimesel võimalusel. Eesti Keele Instituudi arendatav viipekeeletõlkerobot on piiratud valdkondliku sõnavaraga masinõppemudel, mis ei sobi hädaolukordades, kus suhtlus võib olla ettearvamatu ja kiireloomulist reageerimist vajav, vaid on mõeldud staatilise info edastamiseks, nt terminalides, veeremites, muuseumites jne.	Teadmiseks võetud	-
8.	2) Ligipääsetavuse tagamise võtmesõna näiteks insuldi või afaasiaga inimestele on taustaandmete kogumine, mis on seotud telefoninumbriaga. ehk kõne saabudes teatakse juba nime, diagnoosi, aadressi ja võimalikke teisi aadresse ning kõnekahjustuse liiki. Kõne vastuvõtja teadlikkus, baasinfo ja eelinfo olemasolu. Kõne või muu hädaabikontakti saabumisel võiks Häirekeskusele olla inimese nõusolekul nähtav hädavajalik eelinfo eesti.ee kaudu, kus teave kasutatakse tohib. Kuigi täna on Häirekeskuse töötajad koolitatud, siis info	Arvestatud	Ettepanek arvestatud. Uue põlvkonna 112 hanke teises etapis analüüsiti kontekstiteabe edastamise funktsionaalsust, mis võimaldab kasutajal eelnevalt kokkulepitud keskkonnas kirjeldada oma suhtlemisega seotud vajadusi ning mille teave kuvatakse Häirekeskuse töötajale automaatselt kõne vastuvõtmisel. Lahenduse arendamisega jätkatakse esimesel võimalusel. Samuti on arvesse võetud

	omamine erinevate puuete ja krooniliste haiguste olemuse kohta koos kahepoolse videokõne kasutuselevõtmisega, aitavad tagada teenuse ligipääsetavust. Toome välja vajadust spetsiifiliste koolituste-infotundide järele, milles sihtgrupi esindajad viivad läbi puudespetsiifilise koolituse, mis tutvustab suhtlemisvajadusi ja jagab praktilist kogemust.		ettepanek korraldada sihtrühmadele suunatud koolitusi ja infotunde.
9.	EPIKoda tegeleb igapäevaselt teadlikkuse tõstmise eesmärgil, muuhulgas läbi koolituste, ning on valmis igakülgselt koostööks, et suurendada teadlikkust nii kasusaajate vajaduste kui kasutusmugavuse seisukohast.	Teadmiseks võetud	Oleme tänulikud senise ja edaspidise koostöö eest!
	Eesti Pimedate Liit		
1.	Eesti Pimedate Liit tänab võimaluse eest anda tagasisidet toodete ja teenuste ligipääsetavuse seaduse muutmise seaduse eelnõule. Mõistame, et direktiivi artikli 3 punkt 23 nõuab mikroettevõtja määratluses sõna „või“ ning Eesti ei saa säilitada direktiiviga vastuolus olevat sõnastust. Samas laiendab eelnõu Eestis märkimisväärselt teenuseid osutavate ettevõtjate ringi, kes vabastatakse ligipääsetavusnõuetest, ning lükkab juba kehtiva 112 ligipääsetavuse kohustuse kahe aasta võrra edasi. Seletuskiri ei hinda nende muudatuste tegelikku mõju ega sisalda meetmeid, mis kaitseksid puudega inimesi üleminekuajal. Eesti Pimedate Liit ei toeta eelnõu praegusel kujul. Euroopa Liidu õigusega kooskõlla viimine ei tohi tähendada, et riik vähendab inimeste õiguste kaitset, nimetab mõju väikeseks ning jätab rakendamise tähtajad, vastutajad ja rahalised trahvid või kohustused määramata.	Osaliselt arvestatud	Seletuskirja on Siseministeeriumi poolt täiendatud selgitusega, et praegu on häälkõne alternatiivina võimalik kasutada 112 SMS-teenust. Täiendavalt on selgitatud, et reaalaja tekstiedastuse lahendus on kavandatud kasutusele võtta 2026. aasta lõpus või 2027. aasta alguses, mis parandab hädaabiühenduse ligipääsetavust kuulmis- ja kõnepuudega inimestele.
2.	Peamised probleemid praeguses eelnõus 1. Mikroettevõtja määratluse muudatus on Euroopa Liidu õigusest tulenevalt vajalik, kuid ministeerium ei ole välja	Arvestatud	Seletuskirja on täiendatud võimalike piiripealsete ettevõtjate ülevaatega, kuid rõhutame, et tegemist on üsna spekulatiivse tulemusega, kuna ettevõtete

	selgitanud, kui palju LPS-i kohaldamisalasse kuuluvaid teenuseosutajaid nõuetest vabastatakse ja kui paljusid inimesi see puudutab.		tegelikke seoseid LPS-is mainitud toodete ja teenustega ei ole teada. Hõlmasime pigem rohkem, kui vähem valdkondi, milles vähegi seos olla võib. Samuti on keeruline hinnata, kui paljusid inimesi see puudutab, sest pole teada tegelik toodete ja teenuste ülevaade ega kattuvate sihtrühmade info. Eelnõu ja mõjuhinnangu koostamisel on arvestatud sellega, et Eesti on osalenud direktiivi koostamisel ning see säte tuleb ühisturul harmoniseeritult rakendada. Praeguses tehniliste korrektuuride tegemise etapis ei ole mahukate mõju-uuringute tegemine mõistlik, sest direktiivis ja selle täpses järgimises on juba kokku lepitud. Ka teie nendite, et see muudatus on vajalik. Hetkel on mõistlikum suunata ressursid näiteks ligipääsetavuse teadlikkuse tõstmisesse või muudesse tegevustesse, mis aitavad ligipääsetavad lahendused kiiremini igapäevaellu tuua.
3.	2. Eelnõu ei taga, et mikroettevõtja erandit kasutavad ainult tegelikud mikroettevõtjad. Seotud ja partnerettevõtjate andmete arvestamine, staatuse kontroll ning järelevalve kord on kirjeldamata.	Selgitatud	Viitade Euroopa Komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ, mis annab juhised ettevõtete suuruste määramiseks. Sellele on viidatud nii direktiivi põhjenduspunktides, kui ka praegu kehtiva LPS seletuskirjas. Eesti õiguspraktikas soovitusi otse seadusesse ei kirjutata.
4.	3. 112 ligipääsetavuse kohustuse edasilükkamise tagajärjel jääb märkimisväärne osa nägemispuudega inimestest ilma ligipääsetavast teenusest, mis täna Euroopa Ligipääsetavuse Aktist tulenevalt ette nähtud. Eelnõu ei sisalda rakenduskava, vahe-eesmärke, ajutisi võrdväärseid lahendusi, mis asendaksid hilinenud lahenduste turule toomist.	Arvestatud	Tagasiside arvestatud. Seletuskirja on Siseministeeriumi poolt täiendatud ülevaatega kavandatavatest lahendustest ja nende arendusetappidest, sealhulgas videokõne kasutuselevõtu võimalustest. Kuna videokõne lahendus eeldab tehnilise kontseptsiooni muutmist, hinnatakse praegu sellega kaasneva arendustöö

			mahtu. Selle tulemusel on võimalik täpsustada lahenduse rakendamise ajakava.
5.	1. LPS § 3 lõige 4: Euroopa Liidu nõutud parandus vajab kaitseklausleid ja tegelikku mõjuanalüüsi Praegune tekst: eelnõu asendab mikroettevõtja määratluses sõna „ega“ sõnaga „või“. Mikroettevõtja on edaspidi ettevõtja, kellel on alla kümne töötaja ja kelle aastakäive või aastane bilansimaht ei ületa kahte miljonit eurot. Probleem: Paranduse tagajärjel laieneb teenuseid osutavate mikroettevõtjate täielik vabastus ligipääsetavusnõuetest. Puudega inimese vajadus teenust iseseisvalt kasutada ei vähene seetõttu, et ettevõtjal on alla kümne töötaja. Näeme muret, et säärase käsitluse korral võib erand laieneda suurema kontserni väikese töötajate arvuga tütarettevõtjale või mitme miljoni eurose käibega teenuseosutajale. Ettepanek: säilitada direktiivi artikli 3 punktiga 23 kooskõlas olev sõna „või“, kuid täiendada seadust ja seletuskirja järgmiste kaitseklauslitega: • mikroettevõtja staatuse määramisel tuleb rakendada komisjoni soovitus 2003/361/EÜ partner- ja sidusettevõtjate, andmete liitmise ning aruandeperioodide reegleid; • ettevõtja peab erandile tuginedes esitama Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile kontrollitavad andmed oma töötajate arvu, majandusnäitajate ning partner- ja sidusettevõtjate kohta; • ministeerium peab enne eelnõu edasist menetlemist analüüsima, kui palju LPS-i kohaldamisalasse kuuluvaid teenuseosutajaid erandi alla lisandub ning kui paljusid tarbijaid ja teenuseid see puudutab;	Mitte-arvestatud	Viitade Euroopa Komisjoni soovitus 2003/361/EÜ, mis annab juhised ettevõtete suuruste määramiseks. Sellele on viidatud nii direktiivi põhjenduspunktides, kui ka praegu kehtiva LPS seletuskirjas. Eesti õiguspraktikas soovitusi otse seadusesse ei kirjutata. Seletuskirja on täiendatud võimalike piiripealsete ettevõtjate ülevaatega, kuid rõhutame, et tegemist on üsna spekulatiivse tulemusega, kuna ettevõtete tegelikke seoseid LPS-is mainitud toodete ja teenustega ei ole teada. Hõlmasime pigem rohkem, kui vähem valdkondi, milles vähegi seos olla võib. Samuti on keeruline hinnata, kui paljusid inimesi see puudutab, sest pole teada tegelik toodete ja teenuste ülevaade ega kattuvate sihtrühmade info. Eelnõu ja mõjuhindangu koostamisel on arvestatud sellega, et Eesti on osalenud direktiivi koostamisel ning see säte tuleb ühisturul harmoniseeritult rakendada. Praeguses tehniliste korrektuuride tegemise etapis ei ole mahukate mõju-uuringute tegemine mõistlik, sest direktiivis ja selle täpses järgimises on juba kokku lepitud. Ka teie nendite, et see muudatus on vajalik. Hetkel on mõistlikum suunata ressursid näiteks ligipääsetavuse teadlikkuse tõstmisesse või muudesse tegevustesse, mis aitavad ligipääsetavad lahendused kiiremini igapäevaellu tuua.

6.	2. LPS § 22 lõige 6: 112 ligipääsetavuse edasilükkamine ilma rakenduskavata on vastuvõetamatu Praegune tekst: eelnõu kohaldab hädaabiühendusele LPS-i nõudeid alates 28. juunist 2027. Eesti kehtestas nõuded algselt alates 28. juunist 2025. Seletuskiri tunnistab, et praegu on hädaabiteenus LPS-iga vastuolus ning muudatuse eesmärk on lõpetada õigusvastane olukord ja vältida järelevalvemenetlusi. Probleem: Eesti valis 2025. aasta tähtaja, see jõustus ja inimesed said õiguse eeldada ligipääsetavat hädaabiühendust. Nüüd soovib riik kohustuse kaheks aastaks eemaldada peamiselt selleks, et praegusel rikkumisel ei oleks järelevalvelisi tagajärgi. Riigi eesmärk peab olema rikkumise kiire lõpetamine, mitte selle tagajärgede eemaldamine seaduse muutmisega. Eelnõuga ei kaasne ühtegi dokumenti, mille põhjal saaks hinnata, kas 112 saab 28. juuniks 2027 ligipääsetavaks. Puuduvad tehnilised vahe-eesmärgid, vastutavad asutused ja ettevõtjad, eelarve, hangete ja arenduste ajakava, katsetamise kord, kasutajate kaasamise plaan ning avalik aruandlus. Sõnastus „nii kiiresti, kui tehniliselt võimalik“ ei ole tegevuskava ega taga ühegi tähtaja täitmist. Seletuskiri nimetab mõju väikeseks, sest hädaabi kasutatakse harva ja praegune praktiline olukord ei halvene. See põhjendus on vastuvõetamatu. Hädaolukorra harv esinemine ei vähenda tagajärje raskust. Kui pimekurt, vaegnägija või pime inimene ei saa kriitilisel hetkel iseseisvalt ja võrdväärselt abi kutsuda, võivad inimene või tema lähedased surma saada. Mõju tuleb hinnata 28. juunist 2025 kehtiva õigusliku kohustuse, mitte riigi senise tegematajätmise suhtes. Ettepanek: Eesti Pimedate Liit ei toeta § 22 lõike 6 muutmist enne, kui eelnõule lisatakse avalik ja siduv rakenduskava.	Osaliselt arvestatud	Seletuskirja on Siseministeeriumi poolt täiendatud ülevaatega kavandatavatest lahendustest ja nende arendusetappidest, sealhulgas videokõne kasutuselevõtu võimalustest. Kuna videokõne lahenduse rakendamine eeldab täiendavaid tehnilisi muudatusi, hinnatakse praegu vajaliku arendustöö mahtu. Pärast analüüsi valmimist on võimalik täpsustada lahenduse rakendamise ajakava. Riigi eesmärk on olnud direktiivi vastuvõtmisest saati ja on jätkuvalt, et esimesel võimalusel hädaabiühendus ligipääsetavamaks saaks, kuid see sõltub ka paljudest teistest osapooltest. Tähtaja muutmine ei vähenda pingutusi arenduste lõpule viimiseks, vaid viib seaduse reaalse olukorraga vastavusse, et vähendada ebamõistlikku bürokraatiat. Arenduste eesmärk on luua uusi võimalusi, mistõttu edasilükkamise korral praegune olukord jääb samaks. Rikkumiste menetlemiste asemel on mõistlikum ressursse kasutada arenduste lõpule viimiseks.
----	---	----------------------	---